

S t a n o v i s k o
Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

I.

K celkovému zaměření návrhu

Změny v předkládaném návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „návrh zákona“) lze rozčlenit do následujících tematických oblastí:

A. Hlavním tématem novelizace je zavedení automatického mechanismu valorizace odměn členů zastupitelstev:

- Reakce na požadavky zástupců územních samospráv, podle nichž je stávající systém, kdy je výše odměn stanovena nařízením vlády, a tedy je i zvýšení odměn podmíněno rozhodnutím vlády, nevhodný a zasahuje do práva na samosprávu.
- Úkol zpracovat předmětný návrh uložila Ministerstvu vnitra vláda současně se schválením poslední novely nařízení vlády č. 318/2017 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků.
- **Nově bude výše odměny konkrétního zastupitele stanovena jako součin základny (průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za první pololetí předchozího roku vypočtená Českým statistickým úřadem) a koeficientu podle velikosti daného územního samosprávného celku (např. u obcí se navrhuje zachovat stávajících 11 velikostních kategorií) a typu funkce (starosta, člen rady, řadový zastupitel atd.). Tím bude zajištěno automatické přizpůsobení výše odměn pohybu výše mezd v národním hospodářství.**
- **Tato automatická valorizace se bude týkat uvolněných členů zastupitelstev, zatímco u neuvolněných zastupitelů bude zachován současný model, že ze zákona bude vyplývat pouze horní hranice výše jejich odměn (stanovená mechanismem popsaným výše), přičemž konkrétní výši odměny jednotlivým neuvolněným zastupitelům bude stanovovat zastupitelstvo.**

B. V zákoně o obcích je navrhováno zavedení institutu společenství obcí:

- **Společenství obcí má sloužit** jako platforma **blíže spolupráce mezi obcemi na úseku samostatné i přenesené působnosti. Z hlediska formy se bude jednat o** speciální druh dobrovolného svazku obcí.
- Počítá se s tím, že jednotlivé odvětvové zákony budou moci společenství obcí svěřovat různé agendy, v nichž by se tento druh institucionalizované spolupráce obcí uplatnil.
- Dále má společenství obcí umožnit **výkon správních činností obecních úřadů prostřednictvím zaměstnance společenství obcí** (tzv. létajícího úředníka) – toto sdílení zaměstnance by mělo být efektivnější než zaměstnávání jednotlivými obcemi.

C. Další navrhované změny:

- Nastavení zákonných pravidel **distančního jednání orgánů územních samosprávných celků** včetně potřebných garancí zachování veřejnosti takových jednání, přičemž rozhodnutí o uplatnění distančního jednání bude na zastupitelstvu, resp. radě daného územního samosprávného celku – v tomto směru návrh navazuje i na sněmovní tisk č. 1113 z minulého volebního období;
- Úpravy reagující na zkušenosti s fungováním územních samospráv v době nouzového stavu – např. zvýšení limitů vymezujících právní jednání, o nichž je rozhodování vyhrazeno zastupitelstvu, a posílení pravomocí starosty (resp. hejtmana a primátora hlavního města Prahy) při řešení mimořádných situací;
- **Vhodnější nastavení pravidel přenášení výkonu přenesené působnosti** na základě rozhodnutí příslušného nadřízeného úřadu včetně doplnění postupu pro případ, kdy přenesenou působnost řádně nevykonává pověřený obecní úřad;
- **Změny reagující na poznatky z praxe**, např. v oblasti výkonu kontroly a dozoru;
- Drobná související změna je prováděna též v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

II.

Vztah k vládní protikorupční politice

Na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2023 byl tento návrh zákona přikázán k projednání Radou vlády pro koordinaci boje s korupcí.

III.

Způsob projednání návrhu

Návrh zákona byl předložen do mezirezortního připomínkového řízení ve dnech 3. února 2023 až 3. března 2022. V rámci připomínkového řízení byly obdrženy zásadní připomínky od 28 připomínkových míst a pouze doporučující připomínky od 8 připomínkových míst. Návrh je předkládán s celkem 7 rozpory se Svazem měst a obcí České republiky, Sdružením místních samospráv České republiky, Libereckým krajem, Středočeským krajem, Hlavní městem Prahou a Zlínským krajem.

Návrh zákona byl dne 13. června 2023 projednán Pracovní komisí předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k otevřenému vládnutí a transparentnosti státní správy a její usnesení bylo využito při textaci návrhu stanoviska Rady.

IV.

Návrh změn

Rada nenavrhuje k návrhu zákona žádné změny.

V.
Závěr

Rada doporučuje vládě v souladu s článkem 4 odst. 2 písm. a) jednacího řádu Rady schválit materiál „návrh zákona, kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů“.

JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D.
předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí